

BEDE VOOR EEN ZWERVELING

Tot U ik hef mijn handen,
 Tot U ik hef mijn hart:
 Leid hem door vreemde landen,
 Tot waar geen tranen branden
 Van aardesmart.

O God, aanhoor mijn bede
 Voor wie zoo lief mij is;
 Geef hem in 't leven mede
 Uw stillen hemelvrede,
 Dien ik nog mis.

Mijn God, verhoor mijn bede:
 Ontstrale uit Uw gelaat
 Die blanke hemelvrede,
 Die alle menschenrede
 Te boven gaat.

HÉLÈNE SWARTH

GEESTELIJK KAPITAAL

Het is geen bewijs van welvaart, wanneer er op de banken veel dood kapitaal ligt opgeborgen. Kapitaal, dat geen rente opbrengt. We zullen allen zeker ernaar trachten, dat we van ons geld, onverschillig of het veel of weinig is, de hoogst mogelijke rente innen.

En toch durf ik u te vragen: Zijt ge er zoo zeker van, dat ook gij niet ergens dood kapitaal houdt opgetast? O neen, niet op een bank of in uw spaarpot of, zooals vroeger, in een oude kous. Dat is uit den tijd. Ik bedoel: kapitaal van een ander soort. Van een ander gehalte.

Als we lezen, hoeveel tijd sommige vrouwen doorbrengen in schoonheidssalons; hoeveel geld ze besteden en hoeveel pijn ze soms lijden, om toch maar die leelijke rimpels en kraaienpootjes, deze bewijzen van een naderenden of reeds genaderden ouderdom, weg te laten werken, dan halen we onze schouders op over zooveel dwaasheid. Dan zeggen we wellicht: rimpels en lijnen zijn het schrift, dat het leven schreef op een menschengelaat. Een oud mensch, die dit schrift mist, heeft niet echt geleefd.

Wanneer nu, bij de een sterker dan bij de ander, onze levenservaring en onze levenswijsheid van ons gezicht valt af te lezen, dan kunnen we toch zeker wel aannemen, dat er ook een minder zichtbaar schrift bestaat, dat deze ervaringen opsomt. Een schrift, geschreven, ingegrift vaak, in ons hart, in ons geheugen, in onze ziel. Dat schrift is de besomming van ons geestelijk kapitaal. Van onzen overvloed of van ons tekort.

We weten daar allen wel iets van. In onze stille oogenblikken (zijn die er nog?) maken we soms voor ons zelf de rekening op. Deze en die jeugd-indruk, — dit of dat onrecht, — dit of dat verkeerd begrip, hebben meegelopen, om mij te maken tot wat ik ben.

Ieder leven kent zijn dagen, waarin ook het schijnbaar half-uitgewischte schrift weer duidelijk leesbaar wordt. Alsof de een of andere chemische reactie plots te voorschijn riep wat niet meer te zien viel. Alleen — het is geen chemische reactie, doch een geestelijke.

We werken ook wel op de een of andere manier met

dat kapitaal aan indrukken en ervaringen, dat we verkregen. Want ieder gezin in het leven heeft zijn invloedssfeer. De vraag is maar, of we er bewust mee handelen. Dan wel, of wij het kapitaal, dat we in handen kregen, maakten tot dood kapitaal. We kijken er wel af en toe eens naar; we tellen het voor ons zelf en zijn tevreden of ontstemd, — maar — we helpen er niemand mee. En daarvoor dient kapitaal toch.

Laten we een paar geldstukken van dat geestelijk kapitaal eens nader bekijken. Haast ieder, die een beetje over zielkunde las, weet, dat men aan de prilste jeugd-indrukken zeer groote waarde heeft toe te kennen. In onze jeugd is dus van ons geestelijk kapitaal het begin in ons bezit gekomen. Wellicht is het een waardevol bezit. Een blijde jeugd; liefhebbende, begrijpende ouders; broers en zusters; vriendjes; onze eerste indrukken bovenal van God.

Misschien ook is het een kapitaal, dat in droefheid werd verkregen en in bitterheid werd bewaard. Het onbegrepen kind is geen zeldzaamheid. Verkeerde verhoudingen thuis drukken het merkteken in de kinderziel; kameraadjes doen armoede vaak gevoelen als schande. Twee soorten geestelijk kapitaal. Doch beide kapitaal, waarmee we handelen kunnen. Wat deden we ermee? Het gelukkige kind groeide misschien op tot een mensch, die al de goede gaven van het leven voor zichzelf verzamelt als een hem toekomend recht. Misschien is hij er af en toe dankbaar voor; wellicht ook denkt hij: ik moest rijker zijn. Hij komt met zijn gedachten niet verder dan zichzelf. Dood kapitaal.

De mensch met de minder-gelukkige jeugd maakt het leven (of God) een verwijt van wat hem werd onthouden en van hetgeen hem werd aangedaan. Ook hij komt niet verder dan gedachten aan eigen treurig lot. Alweer: dood kapitaal.

Nu het andere. De mensch met de gelukkige jeugd wordt zelf vader, moeder. Hij kent eigen rijkdom en weet: het begin lag in mijn jeugd. Hij tracht zelf een even goed vader of moeder te zijn als hijzelf mocht bezitten. Wanneer anderen op zijn weg komen, die het moeilijk hebben, tracht hij wat zonneshijn te brengen in hun leven. Hun verdriet wegnemen, kan hij misschien niet, maar hij kent de waarde van een glimlach, een vriendelijk woord, een vriendelijke daad. Kapitaal, dat rente opbrengt. Dat anderen tot zegen is.

Ook de mensch met de bedorven jeugd wordt verantwoordelijk voor andere levens. Jonge levens misschien. Hij weet, welke verdragende gevolgen fouten en een verkeerd begrip kunnen hebben. Hij tracht die te vermijden. Hij tracht te begrijpen. Hij is bovenal bang om een gevoelige ziel te kwetsen. Het in bitterheid verkregen kapitaal draagt niet minder heerlijke vruchten voor anderen, dan het in vreugde ontvangene.

Ieder zwaar leed, iedere diepe vreugde, die op onzen levensweg ons deel worden, laten hun merkteken achter. Zij vergrooten ons geestelijk kapitaal. Zij vergrooten ook onze verantwoordelijkheid. Want het is niet alleen het leven, dat zijn teekenen grift. Achter en boven het leven staat God. Hij geeft ons niet alleen bij onze geboorte de talenten mee, waarmee we te handelen hebben. Hij ook is het, die ons geestelijk bezit vermeerdert. Een vreugdevol bezit bij den één; in bitterheid genomen door den ander; bij de meesten een vermenging van deze twee. En Hij ook is het, die ons eenmaal rekenschap zal afvragen van dit ons geestelijk kapitaal. Wat deden wij ermee? Bleef het dood kapitaal? Louter eigen bezit? Of gaven we het uit ten bate van anderen?

J. M. W.-W.